

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра соціальної педагогіки

Силабус навчальної дисципліни

ГЕНЕЗА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Назва курсу	Генеza та перспективи розвитку наукової галузі «Соціальна робота»
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p>Мета – сформува ти професійні компетентності щодо системи знань основних етапів генези сучасного науково-теоретичного підґрунтя соціальної роботи як цілісної міждисциплінарної сукупності знань, ідей і підходів, розуміння загального стану і перспектив її розвитку як наукової галузі.</p> <p><i>Завдання курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретико-методологічних засад історичного розвитку соціальної роботи, формування професійної термінології; - визначення основних тенденцій становлення та розвитку соціальної роботи як науки в Україні і зарубіжних країнах; - усвідомлення перспектив розвитку соціальної роботи як наукової галузі та їх впливу на окреслення напрямів досліджень у відповідній галузі знань у сучасних умовах
Тривалість курсу	<p>6 кредитів, 180 годин</p> <p>Лекції – 24 год. (денна форма навчання), 12 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Практичні заняття – 24 год. (денна форма навчання), 12 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Самостійна робота – 132 год. (денна форма навчання), 156 год. (заочна форма навчання)</p>
Результати навчання	<p>Вивчення курсу сприяє набуттю:</p> <p><i>Загальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; • Здатність генерувати нові ідеї (креативність). • Здатність до ініціювання та втілення інновацій для інтеграції науки і практики, розв’язання суспільно значущих проблем <p><i>Спеціальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність до застосування категорійно-понятійного апарату, новітніх теорій, концепцій, технологій та методів, необхідних для розв’язання комплексних проблем у дослідницько-інноваційній та науково-педагогічній діяльності. • Здатність виокремлювати актуальні соціальні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв’язки чинників, проявів і наслідків як об’єкта наукового дослідження. • Здатність формулювати наукову проблему, розробляти концептуальні засади, висувати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, обирати методи наукового дослідження у сфері соціальної роботи. • Здатність до побудови тлумачно-інтерпретаційних моделей для

	<p>пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у сфері соціальної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів соціальної роботи. • Здатність до прогнозування перспектив розвитку наукової галузі 23 Соціальна робота з урахуванням її генези (виникнення, становлення, розвитку). <p>Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонструвати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний кругозір • Генерувати нові ідеї (креативність). • Обирати та застосовувати інновації для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих проблем. • Застосовувати категорійно-понятійний апарат, новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у дослідницько-інноваційній та науково-педагогічній діяльності. • Виокремлювати актуальні соціальні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків як об'єкта наукового дослідження. • Формулювати наукову проблему, розробляти концептуальні засади, висувати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, обирати методи наукового дослідження у сфері соціальної роботи. • Будувати тлумачно-інтерпретаційні моделі для пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислювати наявні та створювати нові знання та/або професійні практики у сфері соціальної роботи. • Дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів соціальної роботи. • Прогнозувати перспективи розвитку наукової галузі 23 Соціальна робота з урахуванням її генези (виникнення, становлення, розвитку).
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Історія розвитку наукової думки в соціальній роботі Передумови генези соціальної роботи як наукової галузі. Проблема періодизації історіографії світової та вітчизняної історії становлення і розвитку соціальної роботи. Теоретичні підходи до опису історичних процесів соціальної роботи. Ідеї соціальної роботи в історико-філософській й історико-педагогічній літературі.</p> <p>Тема 2. Гносеологічні і телеологічні засади соціальної роботи як наукової теорії Гносеологічні аспекти соціальної роботи. Цілепокладання як центральна категорія теоретичної моделі соціальної роботи. Складні життєві обставини і соціальна захищеність як категорії соціальної роботи.</p> <p>Тема 3. Сучасний стан розвитку науки і наукової галузі «Соціальна робота» Загальний стан науки в Україні у сучасних умовах (за оцінками вітчизняних і зарубіжних експертів). Ставлення до вітчизняної науки з боку держави, суспільства, ЗМІ, бізнес-структур і зарубіжних наукових організацій. Система показників для оцінювання роботи науковців. Системні перетворення у соціальній роботі. Наука про соціальну роботу як інтегральна система знань.</p> <p>Тема 4. Понятійний простір, тенденції і перспективи розвитку сучасної соціальної роботи Понятійне поле (зовнішнє, центральне, додаткове) соціальної роботи. Основні сучасні концепції і моделі соціальної роботи, їх підґрунтя. Основні тенденції і перспективи розвитку соціальної роботи як наукової галузі в умовах сьогодення.</p>

Орієнтація (на кого розрахований курс)	для третього освітньо-наукового рівня доктор філософії (PhD) спеціальності 231 Соціальна робота
Резюме викладача	Савченко Сергій Вікторович – ректор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти третього освітньо-наукового рівня доктор філософії (PhD) спеціальності 231 Соціальна робота можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри соціальної педагогіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: e-mail: savsevik@gmail.com
Попередня підготовка	Навчальні дисципліни „Філософія науки”, „Методологія наукових досліджень у галузі соціальної роботи”, „Теорія і методика викладання соціальної роботи” (рівень доктор філософії (PhD), Навчальні дисципліни з підготовки фахівців у галузі соціальної роботи, які вивчалися на освітніх рівнях бакалавра, магістра
Як навчатися?	Вивчення курсу передбачає формування фахових компетентностей, які складають важливе підґрунтя професійної компетентності здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктор філософії (PhD) спеціальності 231 Соціальна робота. Лекція передбачає взаємодію лектора зі здобувачами при розкритті системи уявлень щодо тих чи інших явищ, процесів, понять курсу, допомагає здобувачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукає їх до цілеспрямованої практичної діяльності. Практичне заняття передбачає організацію викладачем детального розгляду здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до сформульованих завдань. Самостійна робота здійснюється як під час аудиторних, поза аудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
Навчальні матеріали	Базові: <ul style="list-style-type: none"> • Горілий А. Г. Історія соціальної роботи. Тернопіль: Астон, 2004. 173 с. • Горпинич О. В. Соціальна робота в Україні: стан та перспективи розвитку. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Сер. 11 : Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління: зб. наук. пр. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2004. Вип. 1 (23). С. 67–74. URL: http://surl.li/tjda • Дем'яненко Н. Педагогічна парадигма вищої школи України: генеза й еволюція. <i>Філософія освіти</i>. 2006. 2 (4). С. 256–265. URL: http://surl.li/tjcf • Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення: монографія/ За ред. С. Я. Харченка. К. : Талком, 2019. 345 с. • Історія соціальної роботи: навч.-метод. посіб. / Укл. Л. О. Рощина Донецьк: Державний університет інформатики і штучного інтелекту, 2008. 34 с. URL: http://surl.li/tjig • Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / С. Я. Харченко, М. С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський, О. О. Песоцька. Луганськ: Альма-матер, 2005. 354 с.

- Караман О. Л. Теоретичні засади підготовки соціального педагога у вищому навчальному закладі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2016. № 1 (298). С. 189 – 197.
- Караман О. Л., Савченко С. В. Трансформація системи вищої освіти в умовах інформаційного суспільства та зовнішніх викликів. *Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реалії, перспективи реінтеграції* : зб. наук. праць / За заг. ред. ред. В. С. Курила, С. В. Савченка, О. Л. Караман. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. С. 155 – 166.
- Караман О.Л., Курило В. С., Савченко С. В. Досвід діяльності Науково-дослідного центру з проблем соціальної педагогіки і соціальної роботи НАПН України (на базі ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка») в умовах гібридної війни на сході України. *Вісник Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2018. № 8 (322) листопад 2018. Ч. II. С. 125 – 134.
- Кубіцький С. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах в схемах і таблицях: навч. посіб. К.: ДАКККіМ, 2010. 124 с.
- Петрушина Т. О. Стан науки в Україні (за оцінками вітчизняних та зарубіжних експертів). *Вісн. НАН України*. 2017. № 11. С. 66–80. doi: <https://doi.org/10.15407/visn2017.11.066>
- Поліщук В.А., Янкович О.І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи. Курс лекцій. Тернопіль : ТДПУ, 2009. 256 с.
- Поліщук В. Соціальна робота: проблеми становлення в умовах сьогодення. *Social Work and Education*. 2014. № 1. С. 107-114.
- Попович Г. М. Соціальна робота в Україні і за рубежом. Ужгород, МПП «Гражда», 2000. 134с.
- Приймак О. М. Проблема періодизації в історіографії історії соціальної роботи. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2017. Вип. 49. С. 213 – 217. DOI: 10.26661/swfh-2017-49-040
- Семигіна Т. В. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2015. № 1-2. С. 6–11.
- Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С. 70–85.
- Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
- Степин В. С. Генезис социально-гуманитарных наук (философский и методологический аспекты). *Вопросы философии*. 2004. №3. С. 37-44.
- Тименко В.М. Історичні етапи розвитку теорії соціальної роботи в США. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка, Психологія. 2010. №3. С. 44 – 48. DOI: 10.18372/2411-264X.3.2147
- Фирсов. М. В. История социальной работы: учебное пособие для высшей школы. М. : Академический Проект; Константа, 2007. 608 с.
- Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 174 с.
- Харченко С. Я., Омельченко С.О., Краснова Н.П., Юрків Я. І. Теоретико-методичні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи: навч.-метод. посіб. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2016. 434 с.
- Яковлева О. В. Генезис соціальної педагогіки як емпіричної галузі.

	<p>Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2013. № 2. С. 88–95.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chaiklin, H. (2011). The scientific view of social work. <i>Social Welfare History Project</i>. Retrieved from http://socialwelfare.library.vcu.edu/social-work/the-scientific-view-of-social-work/ • Oldřich Chytil (2006). Czech Republic: Is Social Work a Science or Is It Just a Profession? <i>Social Work & Society</i>, 4 (2), 330-340 URL: https://www.socwork.net/sws/article/view/165/558Czech • Jeane W. Anastas (2014). The Science of Social Work and Its Relationship to Social Work Practice. <i>Research on Social Work Practice</i>. 24 (5), 571-580. https://doi.org/10.1177/1049731513511335 • Sarah Gehlert (2015). Social Work and Science. <i>Research on Social Work Practice</i>. 26(2), 219-224. DOI: 10.1177/1049731515570138 <p style="text-align: center;">Додаткова навчальна література</p> <ul style="list-style-type: none"> • Глазунов С. В. Нариси з історії соціальної роботи : навч. вид. Д. : РВВ ДНУ, 2015. 116 с • Історія соціальної роботи : навч. посіб. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с. • Мальцева О. І. Теорія та історія соціального виховання : навч.-метод. посіб. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. Ч. 1. 151 с. • Мальцева О. І. Теорія та історія соціального виховання: навч.-метод. посіб.: у 2 ч.; ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. Ч. 2. 145 с. • Мекшун А. Д., Острячко Т. С. Історичний екскурс становлення соціальної роботи економічно розвинутих країн з підготовки соціальних працівників. <i>Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія</i>. 2017. № 1 (9). С. 54–61. URL: http://surl.li/tixs • Ребуха Л. Історичні аспекти становлення професії соціального працівника. <i>Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України</i>. 2017. Вип. 3. URL: http://surl.li/tiwa • Яблуновська Л. С. Генеза становлення соціальної роботи з дітьми-аутистами. <i>Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова</i>. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2018. Вип. 25. С. 133-142. <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> • History of Social Work https://historyofsocialwork.org/eng/index.php • Social Work Degree Center https://www.socialworkdegreecenter.com/ • Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua • Міністерство освіти і науки України https://mon.gov.ua/ua • Національна академія педагогічних наук України http://naps.gov.ua/ • Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи http://www.psyua.com.ua/ • Психологічна служба системи освіти України http://psyua.com.ua/index.php
Необхідне устаткування	Наявність мультимедійного обладнання, доступу до мережі Internet.
Спільні / індивідуальні види	Лекція (оглядова/тематична; лекція-бесіда, лекція-візуалізація) Практичні заняття (презентація / дискусія / повідомлення / виконання вправ та завдань/ самостійна робота з джерелами інформації

навчальної діяльності			
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю:</i> уміння самостійно оцінювати свої знання</p> <p><i>Поточний контроль</i> здійснюється за допомогою тестування; усного опитування; письмового контролю.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> – екзамен.</p> <p>Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, контрольних модульних робіт, завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка становить 100 балів.</p>		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання практичних занять	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури.	0-60
	Виконання завдань для самостійної роботи	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем.	0-20
	Контрольна модульна роботи	Представлено вірні й повні відповіді на тестові завдання модульного контролю	0-20
	Усього за курс		100
Формат і політика курсу	<p>У курсі «Генеza та перспективи розвитку наукової галузі «Соціальна робота» логічно об'єднані тематичні блоки, що включають лекції, практичні заняття, поточні тестування, контрольні модульні роботи, консультації, спрямовані на формування програмних результатів.</p> <p>Практичні заняття включають елементи опитування, письмового тестування, бесід та обговорення, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.</p> <p>Здобувач і викладач несуть спільну відповідальність для досягнення мети курсу, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консультує аспіранта щодо роз'яснення змісту і особливостей виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, питань, які були недостатньо зрозумілі під час вивчення курсу.</p>		
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/polojakademdobro2.pdf), відповідних принципів академічної доброчесності.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними. - Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань. - Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. 		
Feedback курсу	Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка		